

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

PROJEKT ZAŁOŻEŃ

**DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY
O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII ORAZ
NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW**

Warszawa, dnia 4 września 2009 r.

I. WPROWADZENIE

1. Aktualny stan stosunków społecznych oraz aktualny stan prawny

W wyniku przeprowadzenia badań w zakresie funkcjonowania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii sformułowano wnioski, że założenia legislacyjne dotyczące ograniczenia konsumpcji narkotyków w Polsce towarzyszące wspomnianej ustawie nie zostały zrealizowane, a ponadto doprowadziły do powstania dwóch niekorzystnych zjawisk społeczno – prawnych. Udaremniły organom ścigania penetrację środowiska osób zajmujących się wprowadzaniem do obrotu substancji odurzających oraz „powołały do życia” nową kategorię przestępców, jakimi stały się osoby uzależnione i używające, które w świetle naszego prawa traktowane są jako osoby chore, a „narkomania” – podobnie jak alkoholizm jest jednostką chorobową.

Aktualnie, poprzez brak stosownych przepisów, na placach i w magazynach Policji, zalegają tony substancji trujących i stwarzających zagrożenia dla życia i środowiska.

Brak w ustawie legalnej definicji przewozu powoduje w praktyce wątpliwości interpretacyjne i umożliwia aktualnie przewóz środków odurzających przez terytorium naszego kraju.

Aktualnie przy orzeczeniu warunkowego umorzenia postępowania karnego sąd i inne organy wykonawcze wykonujące orzeczenie nie mają żadnego wpływu na korygowanie postawy osoby w okresie próby poprzez zobowiązanie do leczenia czy podjęcia terapii.

Podstawowymi aktami prawa międzynarodowego w tym zakresie są następujące konwencje:

1. Jednolita konwencja o środkach odurzających z 1961 r. Nowy Jork. 1961.03.30. (Dz.U.1966.45.277 - zał.)
2. Konwencja o substancjach psychotropowych. Wiedeń. 1971.02.21. (Dz.U.1976.31.180 -zał.)
3. Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi. Wiedeń. 1988.12.20. (Dz.U.1995.15.69 - zał.)
4. Decyzja Ramowa Rady Unii Europejskiej z dnia 25 października 2004 r. ustanawiająca minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami.

Ponadto Polska związana jest jeszcze poniższymi umowami:

1. Międzynarodowa Konwencja Opiumowa. Haga. 1912.01.23. Protokół zamknięcia III Konferencji Opiumowej. Haga. 1914.06.25. (Dz.U.1923.9.55)
2. Konwencja międzynarodowa dotycząca opium. Genewa. 1925.02.19. (Dz.U.1927.108.920)
3. Konwencja o ograniczeniu fabrykacji i o uregulowaniu podziału środków odurzających oraz protokół podpisania. Genewa. 1931.07.13. (Dz.U.1934.12.97)
4. Protokół umieszczający pod kontrolą międzynarodową pewne środki odurzające nie objęte Konwencją z dnia 13 lipca 1931 r. o ograniczeniu fabrykacji i uregulowaniu

podziału środków odurzających, zmienioną Protokołem, podpisanym w Lake Success dnia 11 grudnia 1946 r. Paryż. 1948.11.19. (Dz.U.1952.9.48).

2. Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej ustawy

Główne cele zmiany ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw zostały opracowane na podstawie analizy danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości oraz stanów faktycznych, wynikających ze stosowania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Można je podzielić na sześć zasadniczych grup:

- 1) zniwelowanie negatywnych skutków niepokojąco wzrastającej kryminalizacji osób uzależnionych i zażywających środki odurzające;
- 2) wzmocnienie instrumentów prawnych, które umożliwią organom ścigania opanowanie tendencji spadkowej związanej z wykrywalnością przestępstw popełnianych w związku z wprowadzaniem do obrotu oraz produkcją substancji odurzającej;
- 3) sprostanie wymogom prawa Unii Europejskiej w zakresie ujednoczenia standardów polityki karnej (jako środka subsydiarnego wobec oddziaływań z zakresu polityki zdrowotnej i ochrony zdrowia publicznego) w odniesieniu do osób uzależnionych oraz w zakresie monitorowania zjawiska narkomanii i szeroko rozumianej przestępczości powiązanej ze środkami odurzającymi, prekursorami i substancjami psychoaktywnymi;
- 4) przygotowanie przepisów porządkujących nadzór nad wytwarzaniem, przetwarzaniem, przerobem, przechowywaniem, obrotem i niszczeniem środków odurzających, substancji psychotropowych oraz prekursorów kategorii I;
- 5) wzmocnienie przepisów wpływających na ograniczenie podaży środków odurzających i substancji psychoaktywnych;
- 6) wzmocnienie przepisów mających wpływać na ograniczenie zjawiska przestępczości i powrotu do przestępstwa wśród osób używających środków odurzających.

3. Możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie celu

Brak możliwości podjęcia alternatywnych środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

4. Podmioty, na które ma oddziaływać projektowana ustawa

- Osoby fizyczne będące sprawcami przestępstw stypizowanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Osoby fizyczne uzależnione lub używające substancje psychoaktywne szkodliwie;
- Organy wymiaru sprawiedliwości;
- Organy ścigania;: Policję, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną, Inspekcję Sanitarną, MSWiA;
- Ministerstwo Zdrowia: Państwową Inspekcję Farmaceutyczną, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Inspektora do spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Państwową Inspekcję Sanitarną;
- Ministerstwo Finansów;

- Ministerstwo Środowiska.

5. Przewidywane skutki finansowe uchwalenia projektowanej ustawy i źródła ich pokrycia

Wprowadzenie zmian w ustawie – Kodeks postępowania karnego i innych ustawach będzie miało wpływ na sektor finansów publicznych. Właściwe wypełnianie zadań przez podmioty, które zabezpieczają, przechowują i niszczą lub przekazują do zniszczenia przedmioty i substancje stwarzające niebezpieczeństwo wymaga nakładów finansowych na ich realizację. Nakłady te związane są przede wszystkim ze stworzeniem magazynów, które umożliwią bezpieczne przechowywanie przedmiotów. W przypadku pojedynczego magazynu środków odurzających i substancji psychotropowych zabezpieczonych dla potrzeb postępowania karnego i niszczonej dopiero po jego zakończeniu wiązałoby się z nakładem w wysokości co najmniej 100.000 zł. Nakłady analogicznej wysokości musiałyby być poniesione przez każdy podmiot przechowujący przedmioty i substancje niebezpieczne. W związku z tym nowelizacja art. 232 k.p.k. pozwoli na znaczące zmniejszenie nakładów finansowych, jakie musiałyby ponieść określone podmioty, przy czym koszty zabezpieczenia, transportu i utylizacji pozostaną na niezmiennym poziomie.

Wzrost wydatków należy przewidzieć przy wprowadzeniu regulacji dotyczącej art. 70a. Należy założyć, że koszty zbierania informacji o sprawcach, co do których istnieje podejrzenie, iż są to osoby uzależnione lub używające substancje psychoaktywne szkodliwie, wyniesie w skali roku nie więcej niż 63.000 zł. Środki te zostaną przeznaczone głównie na gratyfikacje za zbieranie informacji przez podmioty, których działalność statutowa obejmuje pomoc osobom uzależnionym, a w przypadku braku takiego podmiotu przez kuratorów sądowych. Wyliczeń dokonano na podstawie szacunkowej liczby zarządzeń w wysokości 7000.

Koszty wynikające z ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw zostaną sfinansowane w ramach posiadanych środków przez dysponentów poszczególnych części, odpowiedzialnych za realizację nowych zadań.

II. PROPOZYCJE ROZSTRZYGNIEĆ NIEZBEDNE DO OPRACOWANIA PROJEKTU USTAWY I ICH UZASADNIENIE

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy projektowanej ustawy

Ustawa swoim zakresem obejmuje:

- Osoby fizyczne będące sprawcami przestępstw oraz osoby fizyczne uzależnione lub używające substancje psychoaktywne szkodliwie;
- Ministerstwo Sprawiedliwości: Sądy, Prokuraturę, Kuratorską Służbę Sądową,
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji: Policję, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną, Inspekcję Sanitarną MSWiA;
- Ministerstwo Zdrowia: Państwową Inspekcję Farmaceutyczną, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Inspektora do spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Państwową Inspekcję Sanitarną;
- Ministerstwo Finansów: Służbę Celną;

- Ministerstwo Obrony Narodowej: Żandarmerię Wojskową, Prokuraturę Wojskową, Wojskowy Instytut Chemii i Radiochemii, Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii im. gen. Karola Kaczkowskiego, Wojskowy Instytut Technicznego Uzbrojenia, Wojskowy Instytut Techniki Inżynieryjnej;
- Ministerstwo Środowiska: Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwową Agencję Atomistyki;
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej: Państwową Inspekcję Pracy;
- Ministerstwo Infrastruktury: Inspekcję Nadzoru Budowlanego, Inspekcję Transportu Drogowego;
- Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- Agencję Wywiadu;
- Centralne Biuro Antykorupcyjne.

2. Objasnienie podstawowych określeń użytych w projektowanej ustawie

W projektowanej ustawie wprowadza się następujące dodatkowe określenia:

- Khat – (łac. *Catha edulis*, roślina z rodzaju trzmielinowate) łodygi i liście zawierające katynon lub katynę;
- przewóz – każde przemieszczenie środków odurzających, substancji psychotropowych lub słomy makowej z jednego do drugiego miejsca znajdującego się w obszarze celnym Wspólnoty Europejskiej z przekroczeniem przynajmniej jednej granicy międzypaństwowej lub przemieszczenie poza obszar celny Wspólnoty Europejskiej.

3. Przepisy merytoryczne

I. Należy zasygnalizować potrzebę wprowadzenia do słowniczka ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii pojęcia „przewozu” obok istniejących już takich terminów jak „przywóz”, „wywóz”. Brak w ustawie legalnej definicji przewozu powodował w praktyce wątpliwości interpretacyjne, odnośnie których swe stanowisko prezentował również Sąd Najwyższy (postanowienie SN z dnia 20.12.2006 r., I KZP 31/06). Istotne jest by zaproponowany termin korespondował również z terminologią Wspólnotowego Kodeksu Celnego. Przy wprowadzeniu do słowniczka ustawowej definicji pojęcia przewóz ustawowe znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 55 ustawy mogą ulec znacznemu uproszczeniu. Konsekwentnie, ustawa zostanie uzupełniona o przepisy karne dotyczące „przewozu” m. in. środków odurzających.

II. Do rozważenia pozostaje również propozycja zmiany art. 22, która mogłaby polegać na rezygnacji z nakładania na ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego obowiązku rozwijania i popierania działalności edukacyjnej oraz zapobiegawczej podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii. Dotychczasowa praktyka pokazała bowiem niski poziom zaangażowania wyżej wymienionego resortu w realizację wspomnianego obowiązku przy jednocześnie dość szeroko prowadzonej przez administrację publiczną działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Wobec powyższego należy wnioskować, iż obciążanie wyżej wspomnianego organu obowiązkami z tego zakresu nie jest konieczne. Należy ponadto podkreślić, że zadania podejmowane w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii w ramach gminnych programów

przeciwdziałania narkomanii mają tak szeroki zakres, że nie zachodzi niebezpieczeństwo wykluczenia z tych działań obszarów o szczególnym znaczeniu społecznym.

III. Do rozważenia pozostaje również rozszerzenie możliwości orzeczenia przez sąd przepadku poprzez możliwość przekazania środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii I jednostkom organizacyjnym administracji rządowej, Służby Więziennej, Żandarmerii Wojskowej oraz niektórym szkołom wyższym w celu szkolenia lub badań – na wniosek tych jednostek – co przyczyni się do zwiększenia realnych możliwości przeciwdziałania narkomanii, szczególnie w przypadku środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii I, które nie są dostępne na rynku legalnym, a więc nie ma możliwości ich zakupu do szkoleń (projektowany art. 34 ust. 4). Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 r. zasadnie dawała taką możliwość.

IV. Należy również zaproponować zmiany polegające na nałożeniu na zakłady opieki zdrowotnej prowadzące leczenie lub rehabilitację osób używających narkotyków obowiązku współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii pełniącym funkcję punktu kontaktowego Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. Obowiązek współpracy wiązać się będzie przede wszystkim ze współpracą w obszarze gromadzenia danych z zakresu pięciu kluczowych wskaźników monitorowania problemów narkotyków i narkomanii w Europie. Do gromadzenia i przekazywania tych danych Polska została zobowiązana wraz z przystąpieniem do UE, rezolucją Rady nr 193932 z dnia 15 listopada 2001 r.

V. Zmiana art. 27 ustawy będzie miała na celu rozszerzenie katalogu osób uprawnionych do zdobywania uprawnień specjalisty terapii uzależnień o osoby, które uzyskały tytuł magistra kończąc studia na kierunkach: filozofia, pedagogika specjalna, polityka społeczna, oraz zdrowie publiczne. Celem powyższej regulacji będzie dopuszczenie do zdobycia uprawnień specjalistów terapii uzależnień przez osoby, których profil wykształcenia stwarza możliwość pełnego przyswojenia treści zawartych w programie szkolenia, a które nie miały możliwości zdobycia uprawnień zawodowych w tym zakresie na mocy przepisów dotychczasowych. Ponadto w celu zdyscyplinowania uczestników szkoleń do możliwie terminowego przystępowania do egzaminu można wprowadzić zobowiązanie dla osób ubiegających się o otrzymanie certyfikatów, do przystąpienia do egzaminu w terminie nie dłuższym niż 4 lata od momentu rozpoczęcia szkolenia.

VI. Istotna wydaje się również potrzeba zmiany art. 28 ustawy, która uniemożliwi uczestniczenie przez pacjentów w więcej niż jednym programie leczenia substytucyjnego w tym samym czasie. Sposobem na uniknięcie wspomnianego problemu jest prowadzenie przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii Centralnego Wykazu Osób Objętych Leczeniem Substytucyjnym. Obecnie kwestia powyższa regulowana jest w § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 października 2007 r. w sprawie trybu postępowania przy leczeniu substytucyjnym oraz szczegółowych warunków, które powinien spełniać zakład opieki zdrowotnej prowadzący leczenie substytucyjne (Dz. U. Nr 205, poz. 1493). Gromadzone na podstawie ww. rozporządzenia dane noszą jednak cechy danych szczególnie wrażliwych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), dlatego uzasadnione jest uwzględnienie proponowanych

przepisów w akcie prawnym rangi ustawowej. W związku z tym projekt nakładałby na kierowników programów leczenia substytucyjnego obowiązek niezwłocznego powiadomiania Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałaniu Narkomanii o zakwalifikowaniu, wyłączeniu lub zakończeniu udziału pacjenta w tym programie, a także upoważnia ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowego trybu postępowania przy leczeniu substytucyjnym, szczegółowych warunków jakie powinien spełniać zakład opieki zdrowotnej prowadzący leczenie substytucyjne oraz szczegółowego sposobu gromadzenia, przechowywania i przekazywania danych.

VII. W projektowanej ustawie należałoby również zaproponować zmianę treści przepisów art. 40, 41, 42 oraz 44 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii mającą w znacznym stopniu charakter czysto techniczny i związaną z koniecznością dostosowania obowiązujących przepisów do wymogów prawa europejskiego, a także wynikiem doświadczeń związanych z problemami w stosowaniu dotychczasowych przepisów. Zmiany byłyby także konieczne w zakresie upoważnień do wydawania aktów wykonawczych przewidzianych w tych przepisach, a to ze względu na konieczność bardziej precyzyjnego określenia zakresu regulacji rozporządzeń.

Projekt powinien przewidywać również szereg zmian w przepisach karnych ustawy, przede wszystkim tych, które mają znaczenie z punktu widzenia postępowania z osobami uzależnionymi i innymi użytkownikami narkotyków.

VIII. Pojawi się zatem zmiana treści art. 55 ust. 1 ustawy, która będzie konsekwencją wprowadzenia do słowniczka wyrażeń ustawowych definicji pojęcia przewozu. Wynikiem tego jest konieczność dostosowania treści art. 55 ust. 1 do tejże definicji, poprzez znaczne uproszczenie tego przepisu.

IX. Zmiana (podniesienie) dolnej granicy ustawowego zagrożenia za przestępstwo określone w art. 56 ust. 3 ustawy jest konieczna w celu usunięcia niekonsekwencji dotychczasowych przepisów, w ramach których dolna granica ustawowego zagrożenia za typ kwalifikowany tego przestępstwa (1 miesiąc), była niższa niż dolna granica ustawowego zagrożenia za typ podstawowy (6 miesięcy).

X. Należy również rozważyć możliwość wprowadzenia nowych rozwiązań zagadnienia sposobu postępowania wobec osób dopuszczających się drobnych postaci przestępstwa posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych. Wyniki badań empirycznych wskazują na to¹, że olbrzymia większość spraw o przestępstwa z art. 62 ust. 1 lub 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dotyczy posiadania dwóch środków, a mianowicie marihuany oraz amfetaminy, przy czym znaczna ich część to sprawy drobne, a nawet niezwykle drobne, dotyczące posiadania bardzo niewielkich ilości przeznaczonych ewidentnie na cele własnej konsumpcji. W wielu takich sprawach, które w Polsce kończą się wyrokami skazującymi chodzi o ilości środków, które w innych krajach UE są prawnie irrelewantne i umożliwiają stosowanie oportunistycznego ścigania. Tymczasem w Polsce sprawy te angażują sporą ilość czasu, sił i środków Policji, prokuratury oraz sądów, a równocześnie można mieć zasadnicze wątpliwości co do

¹ Por. K.Krajewski *Przestępstwo posiadania narkotyków w świetle badań aktowych*, Państwo i Prawo nr 9/2008, str.31 – 45, oraz K.Krajewski *Przestępstwo posiadania narkotyków oraz środki stosowane wobec jego sprawców w świetle badań aktowych*, Alkoholizm i Narkomania t.21 (2008), z.3, str.221 – 234.

korzyści, jakie przynoszą one z punktu widzenia zasadniczego celu stosowania represji karnej w obszarze przeciwdziałania narkomanii, tj. redukcji rozmiarów nielegalnej podaży środków odurzających i substancji psychotropowych (redukcja rozmiarów popytu to przede wszystkim, aczkolwiek nie wyłącznie, zadanie profilaktyki, leczenia, rehabilitacji i readaptacji).

W związku z tym projekt powinien przewidywać nowy przepis następujący po art. 62 dający prokuratorowi (a także sądowi) możliwość umarzania (bezwzględno) w pewnych sytuacjach postępowania karnego wobec sprawców posiadających nieznaczne ilości środków odurzających, przeznaczonych na własny użytek. Generalną przesłanką stosowania tego przepisu byłaby niecelowość stosowania wobec pewnej grupy osób posiadających narkotyki represji karnej. Na taką niecelowość w ramach proponowanego przepisu wskazują przesłanki wymienione w proponowanym przepisie. *Conditio sine qua non* jego stosowania stanowi nieznaczna ilość posiadanego środka oraz posiadanie go na własny użytek. Należy przy tym zaznaczyć, że – wzorem wielu innych ustawodawstw – przyjąć należy, iż obie okoliczności są ze sobą ściśle powiązane. W wypadku posiadania nieznacznych ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych, jeśli brak jest dowodów wskazujących na przeznaczenie na cele handlowe, przyjmować należy cel w postaci własnego użytku.

Należy zrezygnować z bliższego definiowania pojęcia nieznacznej ilości środka odurzającego lub substancji psychotropowej pozostawiając to znamię znamieniem ocennym (podobnie jak znane obecnie polskiemu ustawodawstwu znamię znacznej ilości środka odurzającego lub substancji psychotropowej stanowiące znamię niektórych typów kwalifikowanych przestępstw stypizowanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii). Rozwiązanie takie może oczywiście nastroczać pewne trudności w praktyce. Biorąc jednak pod uwagę złożony i skomplikowany z legislacyjnego punktu widzenia charakter ewentualnego bliższego zdefiniowania tego znamienia (musiałby on przyjąć formę rozbudowanego załącznika do ustawy), wydaje się, że pozostanie przy ocennym charakterze tego znamienia jest rozwiązaniem akceptowalnym. Natomiast wskazówką dla organów stosujących prawo (przede wszystkim organów prokuratury), mogą tu być wewnętrzne wytyczne wskazujące stosowne wartości graniczne. Taka praktyka rozwiązania tego problemu stosowana jest w wielu krajach europejskich

Pozostałymi przesłankami stosowania tego przepisu mogą być i zapewne będą wystarczające, okoliczności przedmiotowe objęte na przykład przez dwa określenia: „okoliczności popełnienia czynu” oraz „stopień jego społecznej szkodliwości”. Obie przesłanki są ze sobą powiązane, ale nie tożsame. Elementami decydującymi o tym, że okoliczności popełnienia czynu uzasadniają umorzenie postępowania może być przede wszystkim brak wyraźnego zagrożenia dla dóbr prawnych osób trzecich. Inaczej mówiąc można przyjąć, że na przykład przypadki posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych w szkole czy innych instytucjach edukacyjnych, placówkach oświatowych, jednostkach wojskowych, w czasie imprez sportowych, czy innych imprez masowych potencjalnie zawsze takie zagrożenie stwarzają. Dlatego w takich wypadkach stosowanie tego przepisu powinno być wyłączone. Tym co może decydować o przyjęciu, że stopień społecznej szkodliwości czynu uzasadnia skorzystanie z proponowanego przepisu może być przede wszystkim charakter posiadanego środka, tzn. jego szkodliwość. I tak w przypadku posiadania *cannabis*, a więc substancji o mniejszej szkodliwości niż wiele innych środków, w ilościach nieznacznych i okolicznościach nie stwarzających w zasadzie zagrożenia dla dóbr prawnych osób trzecich, w zasadzie można domniemywać zasadność zastosowania proponowanego przepisu. W przypadku innych środków, ze względu na większe zagrożenie, jakie stwarzają one generalnie dla dobra

chronionego jakim jest zdrowie publiczne, zastosowanie takiego przepisu wchodzić powinno w grę znacznie rzadziej, co nie oznacza jednak całkowitego wykluczenia takiej możliwości.

Podkreślić przy tym należy, iż w proponowanym przypadku chodzi o takie sytuacje, w których nie ma mowy o znikomym stopniu społecznej szkodliwości. W takiej sytuacji czyn nie stanowiłby bowiem w ogóle przestępstwa. Inaczej mówiąc przepis ten będzie miał zastosowanie w sytuacjach, gdy stopień społecznej szkodliwości jest wyższy niż znikomy, ale nie przybiera takiego natężenia, które wykluczałoby przyjęcie, iż wymierzenie sprawcy kary uznać można za niecelowe.

Konstrukcja proponowanego przepisu powinna unikać przesądzania pewnych kwestii na poziomie przepisów ustawy. Przepis nie powinien odwoływać się więc do klauzuli okoliczności wyłączającej karalność, tak jak to czynił art. 48 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 r., a tym samym nie powinien przesądzać, że w takich przypadkach postępowania zawsze nie wszczyna się, a wszczęte umarza. Nie powinien również odwoływać się do pojęcia znikomego stopnia społecznej szkodliwości, co oznaczałoby, że czyn nie jest przestępstwem. Posiadanie nieznacznych ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych pozostałoby więc zawsze czynem zabronionym pod groźbą kary i przestępstwem, co wyklucza jakiegokolwiek kwestionowanie tego przepisu z punktu widzenia art. 3 ust. 2 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z roku 1988. Propozycja powinna wprowadzać do polskiego prawa oportunizm ścigania, czyniąc to w sposób znany ustawodawstwu, albowiem przez odwołanie się do przesłanki niecelowości orzekania w takich przypadkach kary, przejętej z przepisów o tzw. umorzeniu absorpcyjnym o jakim mowa w art. 11 kpk.

Intencją przedstawianych powyżej propozycji przepisów jest przede wszystkim umożliwienie odstępowania w pewnych sytuacjach od ścigania pewnych kategorii drobnych przestępstw związanych z konsumpcją narkotyków, w stosunku do których realizacja represji karnej zdaje się nie przynosić jakichkolwiek pozytywnych efektów. Nie służy bowiem ani znaczącej redukcji rozmiarów nielegalnej podaży środków odurzających lub substancji psychotropowych, ani nie wywiera żadnych pożądaných efektów w zakresie redukcji popytu na nie (szczególnie w sytuacji, gdy dzisiaj represji karnej wobec takich sprawców prawie nigdy nie towarzyszy stosowanie odpowiednich środków edukacyjnych, leczniczych itp.). Równocześnie represja ta może poprzez stygmatyzację takich sprawców wyrządzać wręcz poważne szkody i początkować proces ich dalszego wykołajenia społecznego, lub proces ten pogłębiać. Celem proponowanych przepisów byłoby również odciążenie organów ścigania od prowadzenia licznych dochodzeń w sprawach o posiadanie nieznacznych ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych i angażowania w taką działalność znacznych sił i środków. Pożytki ścigania takich czynów i sprawców są wątpliwe, a zwolnione siły i środki mogłyby zostać spożytkowane w innych obszarach. Proponowany przepis dawałby możliwość wydania decyzji o umorzeniu postępowania nawet jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania. Rzecz w tym, aby sprawy takie nie przekształcały się w „normalne” postępowanie przygotowawcze, co wykluczyłoby możliwość osiągnięcia spodziewanych efektów nowelizacji w zakresie ekonomii postępowania.

Umorzenie postępowania byłoby fakultatywne i zależało od każdorazowej oceny prokuratora w konkretnej sprawie, a tym samym od spełnienia dodatkowych przesłanek, poza samą nieznaczną ilością. Brak automatyzmu powinien zagwarantować indywidualne podejście, a tym samym realizację również innych celów prawa karnego w tym obszarze (prewencja generalna, cele terapeutyczne), w tych wypadkach, które na to zasługują.

XI. Nowelizacja powinna objąć również zmianę treści i konstrukcji art. 64 ustawy. Przepis ten, w przeciwieństwie do uprzednio obowiązującego art. 50 ustawy z 1997 r., nie odsyła w swojej treści do regulacji przestępstwa kradzieży, określonej w Kodeksie karnym. Jedną z istotnych konsekwencji przyjętego rozwiązania jest brak typu uprzywilejowanego oraz typu kwalifikowanego przestępstwa polegającego na kradzieży środków odurzających, substancji psychotropowych, mlecza makowego lub słomy makowej, które istnieją w przypadku typów kradzieży określonych w Kodeksie karnym. Pamiętając, że przepis art. 279 § 1 kk (kradzież z włamaniem) jest traktowany jako norma szczególna w stosunku do art. 278 § 1 kk (kradzież), należy mieć na uwadze, że z kolei art. 64 stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 278 § 1 kk. Jeżeli zatem sprawca kradzieży środkiem odurzającym, substancją psychotropową, mlecza makowego lub słomę makową włamując się, tj. usuwając przeszkodę zabezpieczającą pomieszczenie, nie popełnia przestępstwa z art. 279 § 1 kk lecz przestępstwo określone w art. 64. To samo dotyczy zaboru środków odurzających, substancji psychotropowych, mlecza makowego lub słomy makowej w znacznych ilościach. Propozycja uzupełnienia treści art. 64 ustawy powinna rozwiązać powyższe problemy.

XII. W ramach nowelizacji należy również rozważyć wprowadzenie nowego przepisu art.70a nakładającego na prokuratora w postępowaniu przygotowawczym, a na sąd w postępowaniu jurysdykcyjnym obowiązek zbierania informacji na temat używania przez podejrzanego (oskarżonego) środków odurzających lub substancji psychotropowych. Dotyczy to oczywiście takich sytuacji, w których istnieje uzasadnione podejrzenie, że podejrzanym (oskarżonym) jest użytkownikiem takich środków. Propozycja wprowadzenia tego przepisu jest wynikiem obserwacji, potwierdzonej wynikami wspomnianych wcześniej badań empirycznych, z których wynika, iż w przypadku osób, co do których zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że są one użytkownikami narkotyków lub są od nich wręcz uzależnione, dane takie dzisiaj nie są najczęściej w ogóle w procesie karnym zbierane. W konsekwencji w aktualnej praktyce organów wymiaru sprawiedliwości w ogóle nie stosuje się środków o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i terapeutycznym będących już dzisiaj do dyspozycji prokuratora czy sądu. Ich stosowanie wymaga bowiem zebrania pewnych podstawowych przynajmniej danych osobopoznawczych. Nałożenie takiego obowiązku ma więc na celu przede wszystkim stworzenie podstaw do tego aby w stosunku do użytkowników narkotyków zaczęto stosować przepisy realizujące zasadę „leczyć zamiast karać”.

XIII. Konieczna jest również zmiana art. 72 oraz – konsekwentnie – art. 73 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, która dostosuje przepisy prawa do praktyki sądowo-prokuratorskiej oraz umożliwi szersze wykorzystywanie instytucji zawieszenia postępowania w celu odbycia leczenia przez podejrzanego (oskarżonego). Obecnie zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak też sądowego, zawieszenie postępowania stosowane jest jedynie incydentalnie. Dzieje się tak nie tylko dlatego, że organy procesowe nie posiadają najczęściej niezbędnych danych o osobie sprawcy, który to problem niewątpliwie należy rozwiązać. Podstawową przeszkodą dla stosowania art.72 i 73 jest wynikające z treści art. 66 § 1 kk ograniczenie możliwości stosowania warunkowego umorzenia postępowania jedynie do osób, które nie były wcześniej karane za przestępstwo umyślne. Problem w tym, że w przypadku, osób używających środki odurzające lub substancje psychotropowe szkodliwe, a zwłaszcza w przypadku osób uzależnionych od nich, przesłanka ta często nie jest spełniona, albowiem osoby te mają na swym koncie wcześniejsze skazania (czy to za przestępstwa pospolite, czy też z ustawy

o przeciwdziałaniu narkomanii). Nie ma zatem możliwości zastosowania wobec nich warunkowego umorzenia postępowania, co czyni również niecelowym korzystanie z instytucji zawieszenia postępowania celem podjęcia terapii, określonej w art. 72 ustawy. Należy opracować propozycję zmiany tych przepisów, która umożliwi ich szersze stosowanie poprzez wyłączenie przesłanki wcześniejszej niekaralności za przestępstwa umyślne. Faktem jest, że jest to wyłom od pewnej istotnej zasady kodeksowej. Wydaje się jednak, że w danym przypadku uczynienie takiego wyłomu jest zasadne. Rzecz w tym, że zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania w takich sytuacjach następować będzie po pomyślnym odbyciu przez sprawcę stosownej terapii. Nie chodzi więc tutaj wyłącznie o umożliwienie stosowania warunkowego umorzenia postępowania wobec sprawców przestępstw o jakich mowa w art. 72 ustawy, lecz o stosowanie tej instytucji wobec tych spośród nich, którzy wyrazili zgodę na poddanie się stosownej terapii, rzeczywiście się jej poddali i ukończyli ją z pozytywnym wynikiem. Jeśli te przesłanki nie są spełnione o warunkowym umorzeniu postępowania nie może być w ogóle mowy. Natomiast jeśli zostaną one przez sprawcę spełnione warunkowe umorzenie postępowania stanowi rodzaj premii za pomyślne poddanie się terapii. Zastosowanie w takiej sytuacji warunkowego umorzenia postępowania pomimo wcześniejszej karalności sprawcy może więc być uzasadnione, tym bardziej, że pomyślny wynik terapii stanowi w takim przypadku jednoznaczną przesłankę istnienia pozytywnej prognozy kryminologicznej.

XIV. Projekt powinien również przewidzieć wprowadzenie do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii nowego przepisu, który regulowałby dodatkowo kwestię udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności wobec osób uzależnionych skazanych za przestępstwa pozostające w związku z uzależnieniem. Art. 150 i 153 Kodeksu karnego wykonawczego nie regulują tej kwestii w sposób dostatecznie precyzyjny i jednoznaczny. Wydaje się, iż umożliwienie takim osobom, w pewnych przynajmniej wypadkach, podejmowania leczenia poza zakładem karnym może mieć szereg zalet. Dotyczy to tak czysto terapeutycznego punktu widzenia, jak i związane jest z możliwością odciążenia w tym zakresie więziennictwa. Chodzi tutaj przede wszystkim o te sytuacje, gdy skazany nie miał w trakcie dotychczasowego odbywania kary pozbawienia wolności możliwości podjęcia stosownej terapii, przede wszystkim ze względu na to, że wciąż oczekuje na stosowne miejsce leczenia na oddziale terapeutycznym. Przepis ten miałby więc na celu rozwiązanie problemów wynikających z istnienia dzisiaj „kolejki” do oddziałów terapeutycznych, a nie stanowić rutynową i „masową” alternatywę dla oferty terapeutycznej w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności. Dlatego zasadne jest ukształtowanie tych przepisów w taki sposób, aby nie spowodowały one pojawienia się na szerszą skalę prób „ucieczki” skazanych od terapii w ramach zakładów karnych, czy wręcz pozorowanego wnioskowania o udzielenie takiej przerwy, która mogłaby być wykorzystywana w celu „wydostania się” z zakładu karnego.

W związku z tym udzielanie takiej przerwy nie ma w myśl proponowanych rozwiązań automatycznego charakteru i powinno mieć miejsce przede wszystkim wtedy, gdy za udzieleniem przerwy przemawiają względy lecznicze i wychowawcze. Oznacza to, że chodzi tutaj nie tylko o kwestie związane z potrzebami terapeutycznymi, ale także, że powinno to być celowe ze względu na wykonywanie wobec konkretnego skazanego kary pozbawienia wolności. Równocześnie przepis powinien zawierać dalsze ograniczenia dopuszczalności stosowania tej instytucji, mające zabezpieczyć przed próbami manipulowania przez skazanych procesem wykonania kary oraz procesem leczniczym i rehabilitacyjnym. Można rozważyć wykluczenie możliwości udzielenia przerwy skazanemu, który wcześniej nie wyraził zgody na poddanie się leczeniu lub

rehabilitacji (nie jest natomiast istotne czy w konsekwencji takiej odmowy sąd penitencjarny orzekał o stosownym leczeniu lub rehabilitacji w myśl art. 117 kkw). Równocześnie kolejnym warunkiem udzielenia przerwy może być wykazanie przez skazanego, że ma w stosownym zakładzie opieki zdrowotnej zagwarantowane miejsce leczenia odpowiadające jego potrzebom terapeutycznym.

Za każdym razem możliwość udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności ograniczana jest także przesłanką formalną w postaci rozmiaru kary pozostałego do odbycia, a nie minimum kary, jakie musi być odbyte (jak przy warunkowym zwolnieniu). Wydaje się, iż może to być korzystniejsze dla niektórych sprawców. Przy skazaniu np. na karę do czterech lat pozbawienia wolności – a to chyba większość przeciętnych sprawców przestępstw związanych z używaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych – będą oni mogli korzystać z takiej przerwy zanim nabędą uprawnienia do warunkowego przedterminowego zwolnienia po odbyciu połowy kary (dotyczyłoby to też recydywistów, którzy nabywają to uprawnienie po odbyciu dwóch trzecich kary), co może mieć pewną wartość motywującą do podjęcia takiej próby.

XV. Proponowane zmiany powinny mieć na uwadze również doprecyzowanie i ujednoczenie w polskim porządku prawnym kwestii związanych z zabezpieczaniem, przechowywaniem i niszczeniem przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osób albo bezpieczeństwa powszechnego, które zostały zabezpieczone dla potrzeb postępowania karnego, w tym w szczególności związanych z przeciwdziałaniem narkomanii. Obowiązująca od 1 lipca 2003 r. regulacja zawarta w art. 232a Kodeksu postępowania karnego związana z przechowywaniem tzw. „dowodów trudnych” wymaga w związku z tym korekty z uwagi na negatywne skutki, jakie rodzi. Dotyczy to przede wszystkim środków odurzających, substancji psychotropowych oraz ich preparatów, a także materiałów wybuchowych i substancji parzących, trujących, duszących i łatwopalnych. Rozszerzenie katalogu przedmiotowego „dowodów trudnych” o preparaty środków odurzających i substancji psychotropowych oraz zawężenie prekursorów do kategorii 1 (projektowany art. 232a § 1 kpk) wynika z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przechowywanie materiałów wybuchowych i substancji parzących, trujących, duszących i łatwopalnych zabezpieczonych dla potrzeb postępowania karnego powinno odbywać się we wskazanych wyspecjalizowanych instytucjach wojskowych, co wynika z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i miejsca przechowywania w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia oraz warunków i sposobu ich zniszczenia (Dz. U. Nr 108, poz. 1025). Żaden z instytucji nie przyjmuje tego typu dowodów i przechowywane są przez organ postępowania, który je zabezpieczył – zazwyczaj przez Policję. Z drugiej strony natomiast Policja jest przechowawcą środków odurzających i substancji psychotropowych zabezpieczonych przez wszystkie organy postępowania karnego i na każdym jego etapie, przy czym dodatkowym problemem jest brak uregulowań związanych z niszczeniem tego rodzaju dowodów po zakończeniu postępowania karnego. Z tego powodu w magazynach komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji zalegają tysiące depozytów, w tym część po orzeczeniu środka karnego zniszczenia. Dlatego też niezbędna jest możliwość obligatoryjnego niezwłocznego niszczenia w całości lub w części „dowodów trudnych”, których przechowywanie wiązałoby się z niewspółmiernymi kosztami lub nadmiernymi trudnościami albo stanowiło źródło zagrożenia dla bezpieczeństwa powszechnego. W przypadku zarządzenia zniszczenia w części sąd wskazywałby miejsce

i czas przechowywania pozostałej części w celu umożliwienia ponownego zasięgnięcia opinii biegłego.

Ze względów bezpieczeństwa powszechnego zabezpieczone przedmioty i substancje, które mogą stanowić materiały wybuchowe (np. granaty, trotyl) niszczone są niemal natychmiast po ich ujawnieniu, czasem nawet bez przewożenia. W takich sytuacjach prokurator *post factum* kieruje wnioskiem do sądu, który wydaje zgodę następczą. Z uwagi na brak możliwości przechowywania materiałów wybuchowych i substancji parzących, trujących i duszących w sposób zapewniający bezpieczeństwo zasadne jest wprowadzenie normy sankcjonującej niezwłoczne niszczenie bez zgody sądu.

5. Upoważnienia do wydania aktów wykonawczych

Zakres przewidywanych upoważnień do wydania aktów wykonawczych wraz z omówieniem wytycznych dotyczących treści tych aktów.

1. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia działającego w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, finansów publicznych, szkolnictwa wyższego i Ministrem Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego trybu oraz warunków nabywania i wchodzenia w posiadanie, przechowywania oraz używania do celów szkoleniowych środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii I przez jednostki lub podmioty, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 4 ustawy. Rozporządzenie określać będzie również warunki przechowywania środków odurzających, substancji psychotropowych, ich preparaty i prekursorów kategorii I oraz sposób ich niszczenia przez jednostki lub podmioty, o których mowa w ust. 2 i 4 art. 24 ustawy uwzględniając zabezpieczenie tych substancji przed dostępem osób trzecich.

2. Upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, podmiotów uprawnionych do niszczenia środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii I, a także szczegółowego trybu i warunków ich przechowywania oraz niszczenia, mając na względzie konieczność zabezpieczenia tych środków i substancji przed dostępem osób trzecich.

3. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, zasad współpracy zakładów opieki zdrowotnej prowadzących leczenie lub rehabilitację osób używających środki odurzające lub substancje psychotropowe z Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, a w szczególności do określenia sposobu gromadzenia, przechowywania i przetwarzania informacji dotyczących osób zgłaszających się do leczenia z powodu używania środków odurzających lub substancji psychotropowych, określenia trybu przekazywania tych informacji oraz określenia wzoru indywidualnego kwestionariusza sprawozdawczego osoby zgłaszającej się do leczenia z powodu używania środków odurzających lub substancji psychotropowych, z uwzględnieniem konieczności ochrony prywatności osób, których dane będą gromadzone.

4. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego trybu postępowania przy leczeniu substytucyjnym, określenia szczegółowych warunków jakie powinien spełniać zakład opieki zdrowotnej prowadzący leczenie substytucyjne oraz określenia szczegółowego sposobu gromadzenia, przechowywania i przekazywania danych osób objętych leczeniem substytucyjnym, mając na względzie dobro osób uzależnionych, w tym potrzebę zachowania anonimowości osób umieszczanych w wykazie.

5. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego trybu i warunków przechowywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii I przez podmioty określone w art. 34 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia tych środków i substancji przed dostępem osób trzecich.

6. Upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz niszczenia zabezpieczonych dla potrzeb postępowania karnego środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii I, a także do określenia szczegółowego trybu i warunków ich przechowywania oraz niszczenia z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia tych środków i substancji przed dostępem osób trzecich.

7. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i trybu wydawania oraz cofania zezwoleń, o których mowa w art. 35 ust. 1, 2, 4, 7 i 9 ustawy, a także do określenia wymagań, jakie muszą spełniać podmioty posiadające te zezwolenia, w szczególności w zakresie przechowywania środków objętych zezwoleniem oraz do prowadzenia dokumentacji dotyczącej ich posiadania i obrotu nimi. Minister właściwy do spraw zdrowia określi również treść wniosku o wydanie tych zezwoleń - uwzględniając zapewnienie sprawności postępowania w tych sprawach.

8. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i trybu wydawania oraz cofania zezwoleń, o których mowa w art. 40 ust. 1 i 2 ustawy, treści wniosku o wydanie tych zezwoleń, a także szczegółowych obowiązków podmiotów posiadających te zezwolenia, w szczególności w zakresie przechowywania środków objętych zezwoleniem, wydawania tych środków jednostkom uprawnionym oraz prowadzenia dokumentacji dotyczącej ich posiadania i obrotu nimi. Rozporządzenie będzie określać również warunki, jakie podmiot musi spełniać celem przechowywania środków objętych zezwoleniem w komorach przeładunkowych, mając na względzie sprawność postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia w tych sprawach.

9. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, rodzajów preparatów i ich ilości, a także grupy środków odurzających i substancji psychotropowych stosowanych w badaniu klinicznym, jakie mogą posiadać podmioty, o których mowa w art. 42 ust. 1 ustawy, oraz do określenia szczegółowych warunków zaopatrywania, przechowywania tych preparatów oraz prowadzenia dokumentacji w zakresie ich posiadania i stosowania. W rozporządzeniu określone zostaną również rodzaje podmiotów, których działalność wymaga posiadania i stosowania preparatów, o których mowa w art. 42 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem zabezpieczenia tych substancji przed niewłaściwym użyciem.

10. Upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i trybu postępowania ze środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami kategorii I, ich mieszaninami, produktami leczniczymi, zepsutymi, sfałszowanymi lub którym upłynął termin ważności, zawierającymi w swoim składzie środki odurzające, substancje psychotropowe lub prekursory kategorii I z uwzględnieniem w szczególności wymogów zabezpieczenia przed ich niewłaściwym użyciem. Rozporządzenie obejmie również sposoby niszczenia tych środków w zależności od ich rodzaju i ilości oraz podmioty obowiązane do pokrywania kosztów związanych z niszczeniem tych środków.

11. Upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości, do określenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i trybu zbierania informacji, o których mowa w nowo dodanym art. 70a ust. 1. Rozporządzenie obejmie również warunki jakie muszą spełniać podmioty uprawnione do dokonania tych czynności, mając na względzie zebranie stosownych danych o osobie oskarżonego z punktu widzenia możliwości i celowości zastosowania środków przewidzianych w art. 71 i 72 ustawy.

12. Upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych zasad i miejsca przechowywania przedmiotów i substancji takich jak przedmioty i substancje stwarzające niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia, a w szczególności broń, amunicja, materiały wybuchowe lub łatwopalne, materiały radioaktywne, substancje trujące, duszące lub parzące, środki odurzające, substancje psychotropowe, ich preparaty lub prekursorzy kategorii I, oraz ich próbki. Rozporządzenie określi również warunki i sposób zniszczenia tych substancji, mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowego toku postępowania i jego koszty.

6. Wpływ projektowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych

W wyniku przeprowadzenia badań w zakresie funkcjonowania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii sformułowano wnioski, że założenia legislacyjne dotyczące ograniczenia konsumpcji narkotyków w Polsce towarzyszące wspomnianej ustawie nie zostały zrealizowane, a ponadto doprowadziły do powstania dwóch niekorzystnych zjawisk społeczno – prawnych. Udaremniły organom ścigania penetrację środowiska osób zajmujących się wprowadzaniem do obrotu substancji odurzających oraz „powołały do życia” nową kategorię przestępców – jakimi stały się osoby uzależnione i używające, które w świetle naszego prawa traktowane są jako osoby chore, a „narkomania” – podobnie jak alkoholizm jest jednostką chorobową.

Analiza funkcjonowania przedmiotowej ustawy doprowadziła również do sformułowania szeregu wniosków koniecznych do uwzględnienia przy nowelizacji tego aktu normatywnego.

7. Przepisy dostosowujące, zmieniające i przejściowe

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie zmienianych upoważnień tracą moc z chwilą wejścia w życie ustawy oraz nowych aktów wykonawczych.

8. Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej ustawy

Przewiduje się, że projektowana regulacja wejdzie w życie po upływie wyznaczonego *vacatio legis* (nie dłużej niż osiem miesięcy), które umożliwi przygotowanie pakietu aktów wykonawczych do ustawy. Projektowany przepis dotyczący osób ubiegających się o otrzymanie certyfikatów, zobowiązanych pod rygorem konieczności ponownego odbycia szkolenia, do przystąpienia do egzaminu w terminie nie dłuższym niż 4 lata od momentu rozpoczęcia szkolenia. miałby wejść w życie po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

III. OCENA PRZEWIDYWANYCH SKUTKÓW (kosztów i korzyści) SPOŁECZNO – GOSPODARCZYCH PROJEKTOWANEJ USTAWY

1. Wpływ projektowanej ustawy na:

1) sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wprowadzenie zmian w ustawie – Kodeks postępowania karnego i innych nowelizowanych ustawach będzie miało wpływ na sektor finansów publicznych. Właściwe wypełnianie zadań przez podmioty, które zabezpieczają, przechowują i niszczą lub przekazują do zniszczenia przedmioty i substancje stwarzające niebezpieczeństwo wymaga nakładów finansowych na ich realizację. Nakłady te związane są przede wszystkim ze stworzeniem magazynów, które umożliwią bezpieczne przechowywanie przedmiotów. W przypadku pojedynczego magazynu środków odurzających i substancji psychotropowych zabezpieczonych dla potrzeb postępowania karnego i niszczonej dopiero po jego zakończeniu wiązałoby się z nakładem w wysokości co najmniej 100.000 zł. Analogicznej wysokości nakłady musiałyby być poniesione przez każdy podmiot przechowujący przedmioty i substancje niebezpieczne. W związku z tym nowelizacja art. 232 k.p.k. pozwoli na znaczące zmniejszenie nakładów finansowych, jakie musiałyby ponieść określone podmioty, przy czym koszty zabezpieczenia, transportu i utylizacji pozostaną na niezmiennym poziomie.

Wzrost wydatków należy przewidzieć przy wprowadzeniu regulacji dotyczącej art. 70a. Należy założyć, że koszty zbierania informacji o sprawcach, co do których istnieje podejrzenie, iż są to osoby uzależnione lub używające substancje psychoaktywne szkodliwe, wyniesie w skali roku nie więcej niż 63.000 zł. Środki te zostaną przeznaczone głównie na gratyfikacje za zbieranie informacji przez podmioty, których działalność statutowa obejmuje pomoc osobom uzależnionym, a w przypadku braku takiego podmiotu przez kuratorów sądowych. Wyliczeń dokonano na podstawie szacunkowej liczby zarządzeń w wysokości 7000.

Koszty wynikające z ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw zostaną sfinansowane w ramach posiadanych środków przez dysponentów poszczególnych części, odpowiedzialnych za realizację nowych zadań.

2) rynek pracy

Projektowana ustawa nie wpływa na rynek pracy.

3) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa może wpłynąć na funkcjonowanie przedsiębiorstw dokonujących transportu i utylizacji odpadów niebezpiecznych w związku z przekazywaniem im większej niż dotychczas liczby przedmiotów i substancji

stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia albo bezpieczeństwa publicznego.

4) sytuację i rozwój regionalny

Przedstawiony projekt nie będzie miał wpływu na sytuację i rozwój regionów.

5) na ochronę życia i zdrowia ludzi oraz na ochronę środowiska

Projekt ustawy będzie miał pozytywny wpływ na ochronę życia i zdrowia ludzi oraz na ochronę środowiska z uwagi na szybką utylizację podmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo oraz transport i przechowywanie takich substancji w sposób minimalizujący zagrożenie dla życia lub zdrowia osób albo dla środowiska.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Przedstawione założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw zostały opracowane na podstawie treści i uzasadnienia projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw opracowanego przez Zespół ekspertów powołanych do przygotowania projektu wspomnianej regulacji na mocy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2008 r. i zakończonego dnia 30 listopada 2008 r. W ramach konsultacji i przygotowania projektu zgodnie z oczekiwaniami poszczególnych resortów, ale również organizacji społecznych, przedstawiciele tych organizacji zostali zaproszeni do współpracy. Przedkładali własne propozycje i odnosili się do projektów przedstawianych przez pozostałych wnioskodawców. Przedstawiony projekt założeń jest zatem efektem szczegółowych uzgodnień i wypracowanym porozumieniem nie tylko w zakresie założeń, ale również samego brzmienia proponowanych przepisów. Niektóre organy przedkładały propozycje przepisów w wersji ostatecznego brzmienia przepisu (MSWiA). Ponieważ projekt został opracowany pod rygorami uprzednio obowiązującego Regulaminu pracy Rady Ministrów, zgodnie z ustalonym harmonogram aktualnie były już po konsultacjach międzyresortowych, gotowy do przekazania Rządowemu Centrum Legislacji, Radzie Ministrów i ostatecznie po uzyskaniu stosownych akceptacji pod obrady Komisji Sejmowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt założeń zostanie udostępniony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.